

> Retouradres Postbus 320, 1110 AH Diemen

Minister van Volksgezondheid,
Welzijn en Sport
mevrouw drs. E.I. Schippers
Postbus 20350
2500 EJ DEN HAAG

Zorginstituut Nederland
Contactcentrum Zakelijk

Eekholt 4
1112 XH Diemen
Postbus 320
1110 AH Diemen
www.zorginstituutnederland.nl

T +31 (0)20 797 85 55

Contactpersoon

0620.2014046483

Datum 6 mei 2014
Betreft Vervolg uitvoeringstoets wanbetalersregeling

Onze referentie
2014046483

Geachte mevrouw Schippers,

1 Inleiding

In uw brief van 18 maart 2014 (uw kenmerk 350050-118709-Z) heeft u ons gevraagd om een aanvullende uitvoeringstoets uit te brengen op drie aspecten uit het wetsvoorstel verbetering wanbetalersmaatregelen. Het gaat daarbij om de volgende onderwerpen:

- het aanwijzen van groepen wanbetalers die in aanmerking kunnen komen voor uitstroom uit het wanbetalersregime bij het Zorginstituut;
- de invoering van premiedifferentiatie voor verschillende groepen wanbetalers;
- de differentiatie in de financiële compensatie voor de zorgverzekeraars.

Zorginstituut Nederland is zich bewust van het belang om de effectiviteit van de wanbetalersregeling te verbeteren, maar ziet tegelijkertijd aanzienlijke uitvoeringsrisico's als de regeling complexer wordt door met name verschillende uitvoeringsvarianten voor verschillende deelpopulaties. In het bijzonder geldt dit voor premiedifferentiatie. In onze eerdere uitvoeringstoets van 15 januari 2014 (bijlagen) zijn wij daar al expliciet op ingegaan. Wij hebben uw verzoek om een aanvullende uitvoeringstoets mede opgevat als een uitnodiging tot exploratie van het vraagstuk en te komen met passende en uitvoerbare voorstellen ter bevordering van de effectiviteit van de wanbetalersregeling. De aanvullende uitvoeringstoets zijn wij gestart met scoping van het vraagstuk en verkenning van de mogelijkheden. Tijdens een gesprek met uw medewerkers hebben wij de criteria voor toetsing van verschillende uitvoeringsmodaliteiten afgestemd. Met toepassing van deze toetsingscriteria beogen wij inzicht te bieden in uitvoeringsrisico's.

2 Doelstelling van de wanbetalersmaatregelen

Voordat wij de toetsingscriteria en de drie onderdelen inhoudelijk behandelen, presenteren wij de belangrijkste doelstellingen van de wanbetalersmaatregelen:

- voorkomen van instroom in de wanbetalersregeling;
- bevorderen van uitstroom uit de regeling;
- voor burgers in de wanbetalersregeling een zo efficiënt en effectief mogelijke inning van bestuursrechtelijke premie.

3 Toetsingscriteria

Wij hebben de drie voorgestelde maatregelen tegen het licht gehouden en deze getoetst aan onderstaande criteria die de uitvoerbaarheid beïnvloeden:

a. Het aantal betrokken ketenpartners

Elke extra ketenpartner in het uitvoeringsproces verhoogt de uitvoeringsrisico's in het productieproces (kans op fouten, vertraging en/of uitval neemt toe bij gegevensoverdracht).

b. De aard van de informatierelatie met de bestaande ketenpartners

Als de informatie-uitwisseling met een bestaande ketenpartner ingrijpend verandert (proces en/of inhoud), verhoogt dat de uitvoeringsrisico's in het productieproces.

c. De getrouwheid en betrouwbaarheid van kenmerken/eigenschappen

Er zijn valde eigenschappen voor uitstroom, premiedifferentiatie of compensatie differentiatie te bedenken die evenwel niet ondubbelzinnig zijn vast te stellen en daardoor niet te operationaliseren zijn. Denk bijvoorbeeld aan schuldenaren die niet 'willen' betalen c.q. schuldenaren die niet 'kunnen' betalen; het ligt in de rede onderscheid te maken tussen niet willen en niet kunnen, maar het is uiterst complex deze eigenschappen ondubbelzinnig vast te stellen.

d. Volatiliteit van kenmerken/eigenschappen

Kenmerken die snel wijzigen kunnen leiden tot frequente bijstelling van bestuursrechtelijke premie of het compensatiebedrag. Hoogfrequente bijstellingen beïnvloeden de foutgevoeligheid. Denk bijvoorbeeld aan de WW-gerechtigden en uitzendkrachten; voor deze groepen passen wij nu al geen broninhouding toe omdat bij hen de inkomenssituatie te snel wisselt om de registraties op orde te houden.

e. Verschillende compensatiebedragen en bestuursrechtelijke premies

Categorie-indelingen vereisen objectiveerbare normen; ook al zouden er normen zijn, dan bestaat het risico dat de betrokkenen de 'indeling' betwisten en bezwaar maken.

f. Administratieve lastendruk werkgevers

Voor de broninhouders leidt premiedifferentiatie tot hogere uitvoeringslasten omdat men met verschillende bedragen moet werken. Naast toename van de lastendruk voor broninhouders, zal dit leiden tot een hogere foutgevoeligheid en uitval in de uitvoering.

g. Impact op de bestaande uitvoering

Nieuwe uitvoeringsvarianten kunnen leiden tot verstoring van de huidige, nog niet in alle opzichten stabiele productieprocessen.

h. Overgangsproblematiek

Nieuwe varianten grijpen in op de situatie van de huidige wanbetalerspopulatie. Wanneer nieuwe (extra) uitvoeringsvarianten worden ingevoerd naast de bestaande, dan verhoogt dit de complexiteit.

4. Aanwijzen groepen om uit te stromen

4.1 Algemeen

Bij het aanwijzen van groepen om uit het wanbetalersregime te stromen gaat het om een nieuwe bevoegdheid van de Minister; het aanwijzen van uitstromers kan door middel van lagere regelgeving. Het is daarbij een vereiste dat er heldere en acceptabele selectiecriteria zijn en een vangnet dat er voor zorgt dat de zorgverzekeraar de nominale zorgpremie succesvol kan incasseren nadat de betrokkene is uitgestroomd bij het Zorginstituut. Als aan deze voorwaarden voldaan kan worden is uitstroom een effectief en efficiënt instrument.

Het instrument van het aanwijzen van groepen om uit te stromen kan vooral van belang zijn voor twee groepen wanbetalers:

- de wanbetalers die in een betrekkelijk uitzichtloze financiële positie verkeren om uit te stromen. Dat is in het algemeen het geval voor mensen met een uitkering op het minimumniveau; met de bestuursrechtelijke premie is het beslag op de resterende netto-uitkering zodanig dat er niet of nauwelijks ruimte is om de schuld bij de zorgverzekeraar af te lossen;
- de groep wanbetalers die de bestuursrechtelijke premie maandelijks trouw voldoet en daarmee te kennen geeft over voldoende financiële middelen te beschikken om de nominale premie met een opslag voor aflossing te kunnen betalen (goed-betalende wanbetalers). Deze groep heeft potentieel mogelijkheden de schuld bij de zorgverzekeraar af te betalen door inzet van een bedrag gelijk aan de opslag op de premie.

Zorginstituut Nederland
Contactcentrum Zakelijk

Datum
1 mei 2014

Onze referentie
2014046483

4.2 Eerste groep: wanbetalers in een benarde financiële positie

Bij de wanbetalers in een relatief benarde financiële positie kan gedacht worden aan de wanbetalers met een uitkering op het minimumniveau. Naast het voldoen van de bestuursrechtelijke premie zijn er nauwelijks financiële middelen om de eerdere schuld bij de zorgverzekeraar volledig af te lossen.

De eerste groep die – onder voorwaarden – in aanmerking zou kunnen komen voor uitstroom (en in de toekomst uitsluiting van instroom) uit de wanbetalersregeling betreft de bijstandsgerechtigden. Deze personen ontvangen een minimumuitkering waarbij al door de gemeente is vastgesteld dat er geen noemenswaardig overig vermogen is.

Om recidive te voorkomen moeten aan de uitstroom van een bijstandsgerechtigde twee randvoorwaarden verbonden kunnen worden:

- de bijstandsgerechtigde neemt deel aan de collectieve ziektekostenverzekering voor de minima (de CZM). Deze verzekering bevat veelal ook een aanvullende component en een herverzekering van het eigen risico;
- de gemeente houdt de nominale premie in op de WWB-uitkering en draagt de premie rechtstreeks af aan de zorgverzekeraar, inclusief een beperkte en tijdelijke aflossing op de nog aanwezige schuld bij de zorgverzekeraar (3 jaar, € 35 per maand), met inachtneming van de beslagvrije voet in beslagsituaties.

Voor deze potentiële uitstroomcategorie gaat onze voorkeur uit naar een verplichtend karakter van voorgestelde maatregelen boven vrijwillige deelname.

U heeft de Kamer onlangs tussentijds geïnformeerd over het arrangement 'Amsterdam-Agis' zoals dat met invulling van deze randvoorwaarden wordt toegepast bij wanbetalers met een bijstandsuitkering. In aanvulling daarop melden wij u nog volledigheidshalve hoe het Zorginstituut daarmee omgaat. In lijn met de werking van de bestaande vormen van schuldhulpverlening (wettelijk/minnelijk) stoppen wij de inning van bestuursrechtelijke premie en na een geslaagde afronding van het arrangement schelden wij de eventuele openstaande schuld bestuursrechtelijke premie kwijt (bestaand beleid). Belangrijk element uit het arrangement is de beëindiging van de oplegging van bestuursrechtelijke premie. Betrokkenen betalen daarmee dan ook geen opslag meer (de 30% zoals die in de bestuursrechtelijke premie zit); deze opslag wordt nu feitelijk aangewend voor de gedeeltelijke aflossing van de schuld aan de verzekeraar.

In de praktijk komt deze methodiek daarmee tegemoet aan diverse amendementen van de Kamer op dit punt: het aanwenden van de 30%-opslag voor de gedeeltelijke aflossing van de schuld aan de verzekeraar.

Zorginstituut Nederland
Contactcentrum Zakelijk

Datum
1 mei 2014

Onze referentie
2014046483

4.2.2 Brede implementatie

In de komende periode overleggen alle betrokken partijen met elkaar over de vraag of meer gemeenten en zorgverzekeraars deze werkwijze willen overnemen. Daarbij past wel een zorgvuldige en gezamenlijke fasering die opgesteld moet worden tussen gemeenten, zorgverzekeraars en het Zorginstituut. Het betreft namelijk vooral voor gemeenten een arbeidsintensief traject, aangezien iedere zaak individueel behandeld wordt en overleg vergt tussen de betrokken bijstandsgerechtigde, de gemeente, en de zorgverzekeraar.

4.2.3 Gevolgen Zorginstituut

Voor de terugleiding van de wanbetalers met een WWB-uitkering voeren wij de volgende activiteiten uit voor de zorgverzekeraars/gemeenten:

- check op aard inkomen in de UWV polisadministratie;
- verstrekken van gegevens aan zorgverzekeraars om hen in staat te stellen afspraken met gemeenten te maken en de betrokkenen bij ons af te melden;
- beëindiging bestuursrechtelijk premieregime op basis van een afmeldbericht.

4.2.4 Kosten Zorginstituut

De kosten voor het Zorginstituut bestaan vooral uit de incidentele ontwikkeling en implementatie van aanvullende software (€ 244.000) en het structurele onderhoud ervan (€ 60.000 p.jr). Een specificatie hiervan is opgenomen in de bijlage.

4.2.5 Overige groepen met een inkomensvoorziening op het minimumniveau

Ook bij een aantal andere groepen kan overwogen worden om hen actief uit te laten stromen uit de wanbetalersregeling, zoals personen met een arbeidsongeschiktheidsuitkering. Wij adviseren echter eerst de resultaten van uitstroom van bijstandsgerechtigden te evalueren en pas daarna tot uitbreiding van dit type uitstroemmaatregelen over te gaan. Evaluatiegegevens kunnen dan betrokken worden bij het formuleren van randvoorwaarden voor overige groepen die potentieel gekwalificeerd zijn om uit de regeling te stromen dan wel in de toekomst niet in te stromen.

4.3 Tweede groep: de 'goed-betalende' wanbetalers

Bij de tweede groep "uitstromers" denken wij aan de goed betalende wanbetalers. Dat betreft wanbetalers die langdurig en consequent de bestuursrechtelijke premie aan het Zorginstituut betalen. Deze betaalmogelijkheid dient aangewend te worden voor betaling van nominale premie en aflossing van de schuld bij de zorgverzekeraar. Goed betalende wanbetalers moeten daartoe gefaseerd worden teruggeleid naar de zorgverzekeraar. Het Zorginstituut en zorgverzekeraars hebben daar inmiddels een start mee gemaakt. Periodiek verstrekken wij gegevens aan zorgverzekeraars over goed betalende wanbetalers. Zorgverzekeraars worden daarmee in staat gesteld alsnog een betalingsregeling te treffen met de betrokkene, onder afmelding als wanbetaler.

4.4 Ten slotte: achtergrondkenmerken wanbetalers

Om de wanbetalersregeling effectiever en efficiënter te maken is het noodzakelijk

om de wanbetaler beter te 'kennen'. Het Zorginstituut kent de verblijfsduur in de wanbetalersregeling en de openstaande schuld bestuursrechtelijke premie. Het CBS beschikt over demografische kenmerken van de wanbetalerspopulatie. Aan het CBS is gevraagd om de hen bekende achtergrondkenmerken (waarover zij al jaarlijks rapporteren voor de VWS Verzekerdenmonitor) te koppelen aan verschillende deelpopulaties¹ van het wanbetalersbestand per ultimo 2013. Op verzoek van VWS en het Zorginstituut levert het CBS in 2014 gefaseerd de rapportages op. Deze informatie kan mogelijk betrokken worden bij de door de Minister gedane toezegging aan de Kamer later in 2014 met nadere maatregelen te komen om de bestaande harde kern in de wanbetalersregeling (al langer dan 3 jaar in de regeling) anders aan te pakken.

Zorginstituut Nederland
Contactcentrum Zakelijk

Datum
1 mei 2014

Onze referentie
2014046483

5 Premiedifferentiatie voor wanbetalers

5.1 Premiedifferentiatie

De Minister krijgt de bevoegdheid om de hoogte van de bestuursrechtelijke premie te differentiëren naar aan te wijzen groepen, vast te stellen bij algemene maatregel van bestuur. Het betreft hier een 'kan' bepaling.

Het doel van deze nieuwe bevoegdheid is het bevorderen van uitstroom uit de regeling. Burgers die bereid zijn mee te werken aan het oplossen van hun schulden (wel willen, niet kunnen) zouden daarbij in aanmerking kunnen komen voor een lagere bestuursrechtelijke premie, zodat zij sneller het wanbetalersregime kunnen verlaten. Burgers die daaraan niet meewerken (de 'niet-willers'), krijgen een hogere bestuursrechtelijke premie opgelegd.

Wij hebben ons gebogen over de uitvoerbaarheid van een gedifferentieerde premie voor wanbetalers. Voor een eventuele uitvoeringsvariant zou volstrekt helder moet worden wat de keuzecriteria en normen zijn om het onderscheid tussen groepen wanbetalers te kunnen maken. De belangrijkste vragen die daarbij beantwoord moeten worden zijn:

- aan de hand van welke objectieve normen en criteria moet worden bepaald of iemand bereid is mee te werken aan de oplossing van zijn schuldenproblematiek dan wel dat hij daartoe (niet) in staat is?;
- wie besluit hierover in het individuele geval?

5.1.1 Getoetst aan criteria

In het licht van de eerder omschreven toetsingscriteria komen wij tot de volgende overwegingen:

- De betrouwbaarheid van kenmerken/eigenschappen van wanbetalers zijn niet ondubbelzinnig en objectiveerbaar vast te stellen. Denk hierbij aan het mogelijke onderscheid tussen schuldenaren die niet 'willen' betalen c.q. schuldenaren die niet 'kunnen' betalen; dit onderscheid is niet scherp te definiëren. Daarnaast ontbreekt het in Nederland aan een integrale registratie die inzicht biedt in inkomen, vermogen, schulden en verplichtingen op persoonsniveau.
- Kenmerken van wanbetalers die snel wijzigen leiden tot veelvuldige bijstelling van de hoogte van de bestuursrechtelijke premie. Hoogfrequente bijstellingen beïnvloeden de foutgevoeligheid in de productieprocessen.

¹ Die deelpopulaties betreffen de actuele verblijfsduur in de regeling (korter dan 1 jaar, tussen 1 en 2 jaar, langer dan 2 jaar) en de schulden bestuursrechtelijke premie (in klassen van € 1.000).

- Verschillende bedragen bestuursrechtelijke premies leiden tot betwistingen over de categorie-indeling.
- Premiedifferentiatie leidt tot toenemende uitvoeringslasten en foutgevoeligheid bij de broninhouders omdat men met verschillende inhoudingsbedragen geconfronteerd wordt.

Zorginstituut Nederland
Contactcentrum Zakelijk

Datum
1 mei 2014

Onze referentie
2014046483

5.1.2 Onderscheid is niet te maken

Na toetsing aan de criteria zijn wij tot de conclusie gekomen dat vooral het onderscheid tussen een niet-willer en een niet-kunner niet objectief te maken is op basis van bekende gegevens over de wanbetalerspopulatie. Om die reden kan dit dus geen onderscheidend criterium zijn in de uitvoering van de regeling door het Zorginstituut. Niet-willen versus niet-kunnen vereist een uitvoerig onderzoek op individueel niveau en een objectieve en eenduidige normering/classificering. Gelet op zijn verhaalsonderzoek (inkomens- en uitgavenpatroon) is uiteindelijk slechts de deurwaarder enigszins in de positie om daarin onderscheid te maken. Afgezien nog van de uitvoeringscomplicaties ontbreekt het in Nederland aan een overkoepelend schuldenregister om inzicht te krijgen in het complete schuldenpatroon.

Premiedifferentiatie naar het onderscheid niet-willers en niet-kunners is niet te operationaliseren en zullen wij dan ook niet verder kunnen uitwerken.

5.1.3 Doelbereiking met de overige en bestaande maatregelen

Wij onderschrijven uiteraard de beoogde doelstelling van premiedifferentiatie (bevorderen uitstroom). De drie andere maatregelen uit het wetsvoorstel, te weten:

- het aanwijzen van groepen om uit te stromen (paragraaf 4);
- het afmelden als wanbetaler omdat er alsnog een betalingsregeling komt met de zorgverzekeraar;
- generieke verlaging van de hoogte bestuursrechtelijke premie (niet meer gebaseerd op de standaardpremie, maar op de gemiddelde marktpremie), vormen samen met de nu al bestaande afmeldredenen² een geheel van maatregelen die bijdragen aan de uitstroom.

5.2 Generieke premieverlaging

Verlaging van de bestuursrechtelijke premie over de gehele linie kan/zal eveneens tegemoet komen aan de doelstelling "bevorderen van uitstroom uit de regeling". De bestuursrechtelijke premie zakt immers met € 25 per maand, als de bestuursrechtelijke premie niet meer wordt gebaseerd op de standaardpremie, maar op de gemiddelde nominale marktpremie die zorgverzekeraars hanteren. Een generieke verlaging van het premieniveau voor alle wanbetalers is eenvoudig door te voeren. De afgelopen jaren hebben wij telkens het premiebedrag aangepast per 1 januari van het volgende jaar en de burgers en broninhouders daarover geïnformeerd. De kosten van deze terugkerende activiteit bedragen € 0,3 miljoen. Mocht na aanneming van de wet behoefte bestaan aan een tussentijdse eenmalige aanpassing van de premiehoogte, dan is dit uitvoeringstechnisch mogelijk, maar moet wel met dit extra bedrag en voorbereidingstijd rekening worden gehouden. Dit zijn de all in kosten van IT

² Sinds de invoering van de wanbetalerswet in 2009 kunnen wanbetalers worden afgemeld nadat (a) de schuld bij de verzekeraar is voldaan (b) een minnelijke of wettelijke schuldregeling is getroffen, of (c) een stabilisatieovereenkomst tot stand komt. Afhankelijk van de afmeldreden voert het Zorginstituut een ruimhartig kwijtscheldingsbeleid op de openstaande schuld bestuursrechtelijke premie, om herhaling van aanmelding te voorkomen.

aanpassing, verzending nieuwe beschikkingen naar burgers en broninhouders, opvang en verwerking van schriftelijke en mondelinge klantreacties. Voor de uitvoering van de wijziging geldt als voorwaarde dat het nieuwe premiebedrag minimaal 8 weken voorafgaand aan de wijziging, is vastgesteld. Met name de broninhouders krijgen dan voldoende tijd om de aanpassing in de inhouding door te voeren.

Zorginstituut Nederland
Contactcentrum Zakelijk

Datum
1 mei 2014

Onze referentie
2014046483

5.3 Betalingsregeling als afmeldreden

Wij hebben de voorbereiding van deze maatregel al afgerond met de zorgverzekeraars (zie hierboven onder 'goede betalers'). Het nieuwe afmeldbericht daarvoor is ook al operationeel.

6 Compensatie zorgverzekeraars

In het wetsvoorstel is het voornemen opgenomen om de hoogte van de compensatie voor de zorgverzekeraars afhankelijk te maken van de inspanningen door een zorgverzekeraar om instroom van wanbetalers te voorkomen. Voert de zorgverzekeraar slechts het Incassoprotocol uit (de minimale inspanning), dan ontvangt hij de lage compensatie. Verricht hij extra inspanningen, zoals het treffen van preventie-arrangementen met de gemeenten, dan heeft hij recht op een hogere compensatie.

Wij hebben al eerder aangegeven dat dit uitvoerbaar is als de NZa met een besluit tijdig aan ons doorgeeft welk percentage een verzekeraar extra moet krijgen bij de definitieve vaststelling van het macro-compensatiebedrag over een voorgaand kalenderjaar. Voor deze invulling hoeven geen systeemaanpassingen te worden doorgevoerd.

Met het Ministerie van VWS is afgesproken dat VWS met de NZa overleg zal voeren over het normenkader waarop de NZa zijn toezicht en besluiten moet baseren.

7 Ten slotte

Graag herhaal ik ten slotte onze eerder geuite zorgen over implementatie van steeds verfijndere maatregelen. De regeling is in zijn uitvoering al complex en foutgevoelig, door de veelheid aan betrokken uitvoerende partijen/ketenpartners en door het publieksgevoelige karakter van de regeling. De uitvoering is duidelijk verbeterd, maar nog niet stabiel genoeg om grote wijzigingen zonder risico's door te kunnen voeren.

Wij geven u dan ook ons welgemeende advies af te zien van differentiatie van de bestuursrechtelijke premie voor deelpopulaties wanbetalers. In de zoektocht naar effectieve oplossingen om instroom te voorkomen en uitstroom van de nu aanwezige 'harde kern' te bevorderen zijn wij u graag van dienst.

Hoogachtend,

mw. H.B.M. Grobbink CCMM
Lid ~~Raad~~ van Bestuur

Bijlagen:

- Kostenoverzicht aanwijzen uitstroomgroepen
- Uitvoeringstoets CVZ 14 januari 2014 (brief plus twee inhoudelijke bijlagen)

Zorginstituut Nederland
Contactcentrum Zakelijk

Datum
1 mei 2014

Onze referentie
2014046483

Bijlage: kostenoverzicht aanwijken groepen

Zorginstituut Nederland
Contactcentrum Zakelijk

Datum
1 mei 2014

Onze referentie
2014046483

Kosten implementatie aanwijken groepen

Item	Omschrijving	uren	€
3 nieuwe clausules	impact en afstemming BO	60	6.000
	Ontwikkeling en inrichting	100	10.000
3 nieuwe berichtredenen	impact en afstemming BO	80	8.000
	ontwikkeling en bouw	312	28.080
	Inrichting door FB	16	1.600
Extra Polischek betreffende BSN's	Nieuwe functionaliteit	150	15.000
Brieven 1B, 2b, 2D, 8C, 8D en 26	aanpassen	38	5.000
	testen	24	2.616
FKD	aanpassing en afstemming met ZN	24	2.400
Testen	voorbereidingen Ketentest	20	2.180
	testen (incl. Ketentest ZV's)	240	26.160
5 nieuw brieven	mapping	200	20.000
	testen	24	2.616
RAPP1080	aanpassen	100	10.000
	testen	12	1.200
Nieuw RAPP	Nieuw te ontwikkelen RAPP op dit proces	150	15.000
	testen	32	3.200
Onvoorzien 1 IT	Mogelijke bouw van een extra INFA	300	30.000
Onvoorzien 2 IT	Onvoorziene, extra Changes	<u>200</u>	20.000
	Totaal uren IT	2.082	
Communicatie-/informatiedragers			10.000
Opleiden medewerkers			5.000
Extra portokosten			<u>20.000</u>
Totaal kosten implementatie (afgerond)			244.000

Structurele (jaarlijkse) extra kosten verbonden aan uitvoering aanwijken groepen

Onderhoudskosten ATOS	Aanvullend onderhoud op de INFA's	50.000
Beheer OHI	Aanvullende beheersactiviteiten op OHI	10.000
Structurele kosten		60.000